

nadjati se je zopet prepolnega gledišča. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Dva volitvena boja za mestni zbor sta končana. V 3. razredu so bili izvoljeni gospodje: dr. Janez Bleiweis s 122, Blaž Vrhovec s 121, dr. Janez Ahačič s 116 in Miha Pakič s 114 glasovi. Udeležilo se je 163 volilcev izmed 201, ki so večidel hišniki, manjši obrtniki in trgovci. Narodnim nasprotni kandidati, kakor prof. Pirker, Komar itd., doségli so nekolicin 40 glasov. Zmaga mestjanskega volilnega odbora bila je tedaj sijajna. Temu priča je današnja „Laibacherica“, kateri je celó glas zaprla, da ni zinila besede, kdo je bil izvoljen. — V 2. razredu, kjer je le 190 hišnikov, obrtnikov, trgovcev in sicer od nobene komande odvisnih mestjanov, — uradnikov pa 187, oficirjev v penziji 28 — nima mestjanski odbor vsled volilne postave nobenega upanja do zmage; če bi bili letos tudi nekteri njemu nasprotni volilci popustili enega kandidata, za katerega niso marali, kakor se je govorilo, jih je „Laibacherica“ komandirala v vvodnem članku z debelimi črkami: naj vzamejo „sammt und sonders und ohne Emendation“ vse 3. Po takem sta prejšnja Bürger in Stedry dobila po 247 glasov in — Marinšek 241. Od mestjanskega odbora priporočani so dobili: gosp. stolni fajmošter Zupan in Tönies po 175, dr. Zupanec 168 glasov. Zmaga je tedaj bila na strani centralnega odbora, — padel je sicer mestjanski odbor v taki borbi, ktere se je med 487 volilci udeležilo jih 420, — al padel je častno. Kjer je toliko udeležstva pri volitvah, kakor ga je bilo v pondeljek in v sredo v Ljubljani, se lahko sodi, koliko je bilo napenjanja na obojni strani; prišli so starčeki volit, ki so komaj šli ali so jih peljati morali. Lahko pa se tudi sodi, kakošne možake imamo mestjani v 3. in 2. razredu, ki so, čeravno po svojem rokodelstvu ali obrtniji odvisni od tega, da jim kdo dela dá ali dela vzame, in vendar so slava jim! — zoperstali vsemu slinjenju in žuganju nasprotnikov naših, ki so delali na pritriganje. Prostora nam manjka povedati vseh lepih historic, ki smo jih doživeli; par tacih pa vendar za poskušnjo. Gosp. Deschmann je prisopil nad krojaškega mojstra v Florijanove ulice, ki kolovodje „central. odbora“ še poznal ni. Prišel je s tem, da ga je najprej pokadil za „liberalnega“ možá in da mu bo dal obleke delati, ako voli Komarja, Pirkarja itd. Pošteni mojster mu kar naravnost reče, da bode volil domače. „Pa vendar saj Pirkerja volite, če že družih 3 nočete“ — ga obdeluje Deschmann dalje. „Tega pa že celó ne“ — mu zavrne mojster, — in koledovalec potepeno odlazi. Prof. Pirker je premetel vse Poljane in šentpetersko predmestje in beračil glasov — najbolj za-se; kaj vse je obetal ali žugal, dobro so si zapomnili volilci, — in to je tisti mož, katerega so „Novice“ (glej tečaj 1861. str. 373) krepko branile zoper realk. vodjo, ki mu je bil v imenu postave prepovedal v soli posluževati se slov. besede! — Kdor je le nekoliko slišal o tem, kako so grdili nasprotniki naši domače spoštovane ljudi, in kako je „Laibacherica“ v svojih „Eingesendet“ mlatila po možéh, ki se za pravice naroda svojega slovenskega potegujejo, stopila mu je v živ spomin kot „nova viža“ „stare pravlice“ Vodnikové, ki je pel:

Nemški konj slovenemu reče:	Mene v dobri vrsti majo,
Brate kaj medliš na cest'?	Men' se trikrat ovs ponud',
Ti li noga, glava neče,	Čiste noge mi igrajo,
Al se teb ne ljubi jest'?	Vrat nosim ko labud.

Kranjska para milo pravi:

Tud' bi lahko jez bil tak,

Al tepejo me po glavi,

Lačen morem stati v mlak'!

Toda naj bode konec teh besedi, ki le težko srce delajo domačinu! — Ljubljancanje! volilci 1. razreda!

Juter pride vrsta na Vas, da kažete, da ste mož beseda. Tiste možé, ki ste jih volili pred 3 leti, — ki jih spoštuje mesto in dežela, — ki so vsa leta delali le na prid mestu v mestnem zboru in vaše upanje zaslužili, zopet jih enoglasno volite, in s tem pokažite, da ste samostojni, ki se ne potuhnete ob času, ko je treba svetu pokazati, da še ni zginilo pravo mestjanstvo med nami! Volite tedaj

v I. volilnem razredu:

gospoda **Pavla Auerja**, hišnega posestnika,
 „ **Jožefa Blaznika**, hišnega posestnika,
 „ **Franca Rösmana**, hišnega posestnika,
 „ **Franca X. Souvana**, hišnega posestnika.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Novo postavo, ktera določuje besede, s katerimi se bode v prihodnje bodi si kristjan bodi si jud prisegalo pri sodnijah, je Njih Veličanstvo cesar potrdil, tako tudi postavo, po kateri se vprihodnje nihče zavoljo dolgov ne bo smel zapreti, ako ni tak, da bi utegnil pobegniti. — Gospôska zbornica bode te dni obravnavala medvérsko postavo, ktero je zbornica poslancev že davno dovršila. Zbornica poslancev je v soboto dognala postavo, po kateri bode od novega leta naprej vsak mogel advokat (pravdnik) biti, kateri ima po tej postavi predpisane lastnosti, in se vseliti, kjer koli bo hotel. Dozdaj je vlada imenovala advokate in jim odločevala stanovališča. — Kuhinska in živinska sol ste se obširno obravnavale v zbornici poslancev; na 1. strani današnjih „Novic“ se bere, kako. Da pa naši bralci na Goriškem izvedó, kako se je slovenski poslanec g. Črne potegoval za to, podamo tukaj

govor gosp. Antona Črneta

ob solni obravnavi v zbornici poslancev.

Naj sklene sl. zbornica o živinski soli, kar ji je drago, jaz o tej reči ne mislim kaj več govoriti, ker je bila od vseh strani že dovolj na tanko prerešeta. Le eno pa rečem v imenu prebivalcev tiste kronovine, ktero zastopam, to namreč, da živo obžalujem, ako se živinska sol neha delati, in se nikakor drugače v tem oziru za živinorejo ne bo skrbelo.

Zdaj pa želim sl. zbornico neke reči opomniti, ktera ljudí §. 2. zadeva.

Jez rad spoznavam, da je znamenje napredka, in sem tega vesel, da je sl. denarno ministerstvo v svojem predlogu nasvetovalo cent solí poprekoma za 2 gold. 48 kr. ponižati; jez sem vesel, da je tudi odbor ministerski sklep sprejel in ga državnemu zboru sprejeti priporoča; jez tudi to morem hvaliti, da sta se visoko ministerstvo in tudi slavni odbor na posebnosti nekterih dežel ozerala, in sta za nektore dežele in nektera obrtništva sol po nižji ceni, kakor navadno prodajati sklenila.

Dasiravno se je taka zgodila, pa vendar ne morem dovolj obžalovati, da se na okoliščine neke kronovine in njenih prebivalcev nihče ni ozrl, temuč je bila čisto pozabljena.

Ta kronovina je poknežena grofija Gorica in Gradiška. Jez pravim in trdim, da se je na Gorico moralo pozabiti, ko se je presojevalo, katerim deželam bi se sol pod navadno ceno dajala. Druzega vzroka se jez res nikakor ne morem misliti, in to tolikanj manj, ker je že leta 1862. ta visoki zbor predlog in željo mojega tadašnjega tovarša, poslanca Gorjupa, v 153. seji 30. julija potrdil in sklenil: „Posebno se mora polajšek, katerega prebivalci v Istri po najvisocejšem sklepu od 8. prosenca 1862 po ponižanju solí imajo, tudi na pokneženo grofijo Gorico raztegniti.“

Naj opomnim, da ta znižana cena je bila poprej 5 gold. 18 kr., sicer se je sol po 7 gold. 78 kr. prodajala, zdaj pa je znižana cena za Istro 4 gold. 16 kr., sicer pa se bo po 5 gold. 24 kr. prodajala.

Tudi še pristavim, da je solna cena za Dalmacijo postavljena na 4 gld. 4 kr. in za Tirole na 4 gld. 48 kr.

Vzroki, kateri so uno leto to sl. zbornico primorali poprej imenovani sklep storiti, žalibog! še niso nehali. Bolezen, ktera grozdje pokončuje, in sviloprejke mori, še ni nehala Istri in Gorici silno nadlogo in revščino narejati. Te dve nadlogi gospodujete po Goriškem že leta in leta silno hudo, in škoda, ktero Gorica po slabi sviloreji trpi, je večja, kakor škoda v Istriji, ker je bila sviloreja v tej deželi že nekdanj bolj razširjena kakor v uni.

Po statističnih zapiskih in naznanilih goriške kupčijske komore znaša enoletna škoda na pridelku vina 300.000 veder ali 900.000 gold. in enoletna škoda na svili 434.000 gld., vsa enoletna škoda tedaj 1,300.000 gld. pa še več, in ker ta škoda že celih 18 let trpi, ima tedaj goriška kronovina že več kakor 23,400.000 gold. škode.

Prvi in gotovi nasledek teh nadlog je bilo strašno zadolženje cele dežele. Goriška dežela ima samo intabuliranega dolga, kakor nam vradna naznanila pričajo, nad 14,833.000 gold. In ves ta dolg sloni samo na 51 $\frac{1}{3}$ štirjaških miljah in na 200.000 prebivalci, ker le toliko meri dežela in toliko ima prebivalcev. Take številke govore glasnejše kakor vsaka človeška nota.

Naj še pristavim, da je dežela tudi na menjicah veliko dolžna in da ima neintabuliranega dolga tudi silno veliko. Tako je vsa dežela polna siromaštva in reve, in le resnico izrečem, če pravim, da bolj revni ljudje v resnici dostikrat toliko nimajo, da bi si mogli potrebne soli kupiti in da morajo velikrat neslano jesti.

(Konec prihodnjic.)

— V malo dneh se v zbornici poslancev pričakuje vladni predlog zastran železnice iz Belaka v Ljubljano, ki je zelo važna za kranjsko deželo in utegne kadaj biti zelo imenitna avstrijska železnica.

— Za gotovo se pripoveduje, da konec tega meseca prestane za več mesecev dunajski državni zbor in da se 17. dne junija (rožnika) začne deželni zbor, ali le za malo ali dalje časa, se še ne vé; meseca septembra se ima zopet sklicati državni zbor.

— Sliši se, da Njih Veličanstvo cesar 22. dne t. m. gré v Prago, kamor ga spremljata ministerstva predsednik knez Auersperg in minister dr. Giskra. To potovanje je velike politične važnosti.

Iz Reke. — 1. dan t. m. popoldne je pogorela tukaj velika, še le 1859. l. zidana kosarna z vsemi magazini, blizo 300 puškami itd. Škoda se ceni od 60 do 80.000 gold. Pravijo, da iz dimnika so švignile iskricice na pod, na katerem je bilo 10 centov slame shranjene.

— **Iz Prage.** — 16. dne t. m. na sv. Janeza Nep. dan, ki je česki deželi patron, obhaja narod slovanski svečanost velike pomembe. Po dolgem trudu in mnogovrstnih zaprekah se bode v staroslavnem glavnem mestu kraljevine česke „zlato Pragi“ položil temeljni kamen velikemu narodnemu gledališču. S krajcarji tako rekoč so Čehi začeli nabero doneskov za ta narodni dom, kajti tudi ubogi Slovan je daroval, kar je mogel, in tako dodal mrvico svojo velikim doneskom bogatih ljudi. In tako je iz malega izrastlo veliko! Čehi tedaj bojo ta dan obhajali z veliko svečanostjo in to prav po pravici. Učimo se od njih tudi mi Slovenci, kako je treba žrtovati se blagru in slavi domo-

vine, ter z njimi vred obhajamo tudi mi v duhu za vse slovanstvo imenitni dan — 16. t. m.!

Mila prošnja.

Vdova učitelja g. Jožefa Eržena, ki je več let bolán 1862. leta v Črnomlju umrl vdovi zapustivši 4 otročiče, je takošna reva, da je prisiljena potrkati na duri dobrih ljudi. Uboga vdova je bila po smrti svojega moža za vselej odpravljena z 80 gold. S tem naj živi sebe in svoje 4 otroke! Z veliko zaupljivostjo se obračam v imenu vdovinem do milih src domoljubov naših, naj se usmilijo uboge vdove in zapuščenih otrok, in to tem raji, ker ranjki Eržen je bil iskren rodoljub in marljiv pisatelj slovensk tudi „Novicam“. Kolikor koli kdo pošlje, hvaležno bom sprejel in poslal vdovi.

V Ljubljani 10. maja.

Dr. Jan. Bleiweis.

Denarni zapisnik Matičin.

Novi udje:

Gospod Rudež Jožef, posestnik v Kobiljiglavi za 1868. l.	2 gold.
Slavna čitalnica v Kapli za 1868. l.	2 „
Gospod Ruter Lovro, vikarij v Čepovanu za 1868. l.	2 „
„ Kolednik Radoslav, kapl. v Trbovljah za 1868. l.	2 „
„ Pečar Jožef, kaplan v Dolu za 1868. l.	2 „
„ Valjavec Matija, profesor v Varaždinu za 1867. l.	2 „
„ Gajšek Janez, kaplan v Ribnici na Štirnem za 1868. leto	2 „
„ Pignar France, kaplan v Vuzenici za 1868. l.	2 „
„ Jeravšek France, pravniški doktorand v Kozjem za 1868. l.	2 „
„ Dvoršek Anton, župnik pri sv. Vidu za 1868. l.	2 „
„ Kulavec Janez, doktor sv. pisma v Rimu za 1868. l.	2 „
„ Omahen France, c. k. okrajni sodnik v Trebnem za 1868. l.	2 „
„ * dr. Gregorec Lavoslav, kaplan pri sv. Rupertu v slov. Goricah	5 „
„ Strah Janez, župnik pri sv. Rupertu v slov. Goricah za 1868. l.	2 „
„ Flies Janez, nunski katehet v Ljubljani za 1868. l.	2 „
„ Kotnik Mihael, kaplan v Dobu za 1868. l.	2 „
„ Grajškovnik Blaž, bilježn. uradnik v Ormužu za 1868. leto	2 „
„ Sova Blaž, mestni posestnik v Ormužu za 1868. l.	2 „
„ Toplak Fr., župnik pri sv. Lenardu za 1868. l.	2 „
„ Goričan Ferd., usnjar v Veliki nedelji za 1868. l.	2 „
„ Fric Matjaš, župnik pri sv. Nikolaji za 1868. l.	2 „
„ Repič Martin, učitelj pri sv. Nikolaji za 1868. l.	2 „
„ Slekovec J., podučitelj pri sv. Nikolaji za 1868. l.	2 „
„ Simonič J., kaplan v Ljutomeru	
„ dr. Zarnik Valentin, odvetn. koncip. v Ljutomeru	
„ Huber D. J., knjigar v Ljutomeru	
Slavna čitalnica v Ljutomeru	
Gospod Dolenc Jožef, posestnik v Planini za 1868. l.	2 „
„ Čadež Janez, kaplan v Knežaku za 1865. 1866. 1867. in 1868. l.	8 „
„ Bačnik Janez, fajmošter v Prečini za 1868. l.	2 „
„ Pavlin Jožef, kmetovalec v Vrtojbi za 1868. l.	2 „
„ Kavčič Gašpar, posestnik v Rovtah za 1868. l.	2 „
„ Čičigoj Jakob, gimnazijalni profesor na Reki za 1868. leto	2 „
„ Komel Miha, glavne šole učitelj na Reki za 1868. leto	2 „

V Ljubljani 2. maja 1868.

Dr. Jer. Zupanec.

Žitna cena

v Ljubljani 9. maja 1868.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 40 — banaške 7 fl. 20. — turšice 3 fl. 80. — soršice 5 fl. 30. — rži 4 fl. — — ječmena 3 fl. — — prosa 3 fl. 30. — ajde 3 fl. 80. — ovsa 2 fl. 10 — Krompir 1 fl. 80.

Kursi na Dunaji 12. maja.

5% metaliki 56 fl. 35 kr. Ažijo srebra 114 fl. 65 kr.
Narodno posojilo 62 fl. 80 kr. Cekini 5 fl. 57 kr.

kov, Senekovič. Primeri še mestni imeni: Sen, Senice na Českem in Moravskem.

Noričk.: *Mosgaitus* = *Mozgait*, za: *Mozgavit*, ker se v pred e in i izpehuje, postavim zajc = zavec, Dobrajc za Dobravec, tako tudi v bolgarščini.
Slov.: *Mozgan*, od *mozeg*, *medulla*.

Noričk.: *Vonnius* = *Von*, *Voni*.
Slov.: *Von*, *Vonka*, *Voneslav*, *Vonomir*, *Vonkina*, *Vonča*, *Vončina*, *Vonibud*.

Noričk.: *Redsomar* = *Recomar*.
Slov.: *Recej*, *Recek*, *Reconja*.

Noričk.: *Massatus* = *Masat*.
Slov.: *Mas*, *Masol*, *Masna*, *Masko*.

Noričk.: *Babecius*, *Baburus* = *Babec*, *Babur*.
Slov.: *Baba*, *Babeš*, *Babec*, *Babur*, *Babjan*, *Babola*.

Noričk.: *Troucillus* polat. diminut. za: *Trouc*, *Truc*.

Slov.: *Troc*, *Trouc*, staromoravsko ime, primeri *Trocnov*, česk. mestno ime.

Noričk.: *Meitima* (žensk) = *M̃tima*, ker ̃ se tudi čuje kot ej v slovenščini.

Slov.: *Mjeteš*, staročesko ime. Zarad sufiksa primeri možka: *Vadim*, *Ljubim*, *Radim* v ženskem spolu ima.

Noričk.: *Cacsius* = *Kakus*.
Slov.: *Kaka*, *Kako*, staromoravsko: *Kakos*, starosrbsko: *Kakšar*. Primeri še krajna imena: *Kakuce*, *Kakovice* na Českem.

Noričk.: *Veitronius* = *Vjetron*.
Slov.: *Vetran*, *Vetranič*, *Vetruš*.

Noričk.: *Bucco* = *Buko*.
Slov.: *Buka*, *Bukal*, *Buko*, *Bukio*, *Bukja*, *Bukša*.

Noričk.: *Montissius* = *Montiš*, zarad obrazila primeri: *Kuliš*, *Okiš*, *Voliš*, *Vratiš* itd.

Slov.: in sicer v češčini, kjer je staroslov. *on* = *u* najdemo: *Mutiš*, *Mutej*, *Mutimir*, *Mutin*, *Mutoš* itd.

Noričk.: *Racco* = *Rako*, tudi v obrazlici: *Racomus* = *Rakom*.*)

Slov.: *Rak*, *Rako*, starosrbsko *Raka*, *Rakoš*; primeri še mestno ime *Rakom* na Českem.

Drugokrat bomo pretresovali imena na rimskih kamnih iz starega Juvava (Salzburg), Lavorjaka (Lorch), Lenče (Lentia, Linz) in iz okolice starodavnih Turščanov (Tauriscorum) in tudi tam bomo našli imena, ktera se vjemajo sè slovanskimi.

Govor gosp. Antona Črneti

ob solni obravnavi v zbornici poslancev.

(Konec.)

„Moja gospôda! jez vam ne mislim nadlog in revščine popisovati, ktero ta dežela trpi, ker ne želim, da bi sl. hiša predolgo z menoj potrpljenja imela. Vendar pa se ne morem zdržati, da bi vaše paznosti ne obrnil na revne brezposestne kolone na Friulskem, kateri so po škodi na svili in vinu ob vse prišli, in zdaj nimajo, s

čemur bi svoje življenje ohranili. Gospôdi, to je, posestnikom zemljišč, so na glavo padli in ti jih morajo iz samosvojega dobička prerediti, da njih posestva čisto ob delavce ne pridejo. Jez morem vaše oči tje na skalnati Kras obrniti, ktere ga velik kos spada k goriški deželi. Kdor izmed vas, moja gospôda, je bil kdaj v Trstu, videl je to kamnato deželo, in se je gotovo čudil, da je mogoče, da v tem kraju kaka živa duša prebiva. — Pa prebiva jih tukaj in sicer prav veliko. Prebiva jih po 3000 in več na štirjaški milji. Pa vi, moja gospôda, si gotovo ne morete misliti, kako ljudje tukaj živijo. Jez vas zagotavljam, da je ta dežela sama na sebi in posebno po klimatičnih vplivih veliko slabejša in za kmetijstvo menj vredna, kakor bi človek sodil na prvi pogled. Naravne moči, posebno pa veter in voda si neprenehoma prizadevajo, da bi to deželo bolj in bolj v skalnato puščavo spreminile. (Nemir.)

Podpredsednik: Moja gospôda, prosim, dajte mir, sicer hitropisci govornika ne bojo slišali.

Poslanec Črne (nadalje govori):

Kdor v tem kraju prebiva, temu ni dosti, da bi delal kakor se dela v drugih krajih in deželah, njemu ni dovolj, da bi le svoje polje obdeloval, kakor se navadno obdeluje, temuč on mora veliko svojega dela na to obrniti, da si polje ohrani, da mu ga veter in voda ne vzameta, on mora skale, ki sta veter in voda prst iz njih pobrala, spet s prstjo obložiti, če ne, zgine njegovo polje in zemlja mu potrebnega kruha več ne rodi.

Vrh vsega tega pa še pomislite, da v tem kraju ni ne studenca ne vodice, ne reke, ne jezera, in tū bi zunaj dežja ne bilo nobene kapljice vode, in živa stvar bi tū ne mogla prebivati, ako bi ljudje za to ne skrbeli. Da pa morejo ljudje in živali tū prebivati, morajo ubogi stanovalci teh krajev veliko težavnega dela, veliko časa in denarja potrositi, da si napravijo šterne in vodnjake, v katerih vodo za-se in za svojo živino lovijo.

Moja gospôda! jez mislim, da pod našim cesarjem ni nobene dežele, v kateri bi ljudje toliko težave imeli kakor v ti deželi.

Jez vem, a to popisovanje prav za prav ne spada v današnjo obravnavo, ki le sol zadeva. Vem, da bi bilo morebiti tačas, ko bo govorjenje o prenapredbi katastra, bolj na pravem mestu. Toda, ker se mi zdi, da je moja dolžnost, tiste polajške na soli, kateri so našo sosedno deželo Istro in druge dežele doleteli, tudi za Gorico zahtevati, zato mi ni bilo mogoče zdržati se, da vam ne bi bil te slabe podobe naše dežele in našega ljudstva pred oči postavil.

Poslednjič pa moram visoko zbornico še ene reči opomniti, o kateri se je že tudi včeraj in danes v ti hiši govorilo, to je, da je mnogo dežel, v katerih ni nikakoršnih solnih magazinov. Zato pa se mora sol daleč voziti, in voznja in dobiček, ktere ga prekupci iščejo, storita, da cent soli v nekterih krajih po 2 gold. več stane kakor navadno. Mislite si gorato deželo, kakoršna je goriška na severni strani proti Koroškemu, kjer se ljudje skoraj s samo živinorejo pečajo, mislite si to deželo brez vseh cest in družih vozniš pomočkov, in res ves ta kraj ima le eno cesto in še ta pelje ravno pri laški meji na Koroško. Od te ceste do mnogih vasi in krajev je velikrat po 6 in po 10 ur. Če si vse to živo pred oči postavite, lahko bote razumeli in radi verjeli, da sol mora silno draga postati, predno pride v te kraje in se ondi na drobno prodaja. Iz tega bote pa tudi prevideli, da ni mogoče, da bi se tako draga sol mogla živini dajati.

Moja gospôda! jez mislim, da sem vam dokazal, da, če se kateri deželi spodobi in je za njo pravično, da se jej sol pod navadno ceno prodaja, se to po pra-

*) Zavoljo sufiksa primeri staroslov. imena: *Radom*, *Urom*.

vici spodobi tudi pokneženi grofiji Gorici in Gradiški. Prebivalci teh dežel gotovo ne bi mogli razumeti, zakaj se je tak polajšek na soli, ki je sicer sam na sebi le majhen, sosedni isterski deželi in še drugim dovolil, ki gotovo niso na slabjem, njim pa odrekel.

Jez upam, da bo tudi ta sl. zbornica tako pravična kakor je bil zbor leta 1862. v svoji 153. seji in v tem upanju storim ta-le predlog:

„Polajšek, ki je namenjen prebivalcem v Istri, da se jim ima cent soli po znižani ceni, to je po 4 gold. 16 kr. prodajati, naj se raztegne tudi na pokneženo grofijo Goriško in Gradiško.“

Dopisi.

Iz doljnega Štajarskega 12. maja. — Kdor hoče videti, kako pri nas svobodarstvo ali tako imenovani „liberalizem“ dandanes čedalje več korenin poganja, bere naj naš list „steierischer Landbote“, ki ga izdaja kmetijska družba. Tu bode bral, kako nekdo zasmehuje na Štajarskem še veljavno postavo, da vsacemu, kdor se hoče ženiti, mora županija dovoljenje dati. „To ne more več tako in ne sme tako ostati — proč z dovoljevanjem! — vsak, naj je berač ali premožen, naj se svobodno ženi kakor hoče! Ovira ženitev je kriva nezakonskih otrok. Človeku ženitev prepovedovati — pravi ta „liberalec“ — je to, kakor mu jemati osobno svobodo. Če tudi so ljudje zoper to, naj se ne poslušajo!“ — Ti liberalci menda ne vejo, da se le mačke zastonj švigajo. Kdo bo pa beraške starše in njih otroke redil?! Morebiti ti ljudje, ki so vsi polni svobode, pa za domovino vinarja ne dajo! — Naj Vam pri tej priliki še povem o neki sodniški obravnavi, ki se redko primeri in je bila 12. dne tega meseca pri tukajšnji sodnji. Pred dvema mesecema se je strašna reč zgodila v Röthelsteinu na gornjem Štajarskem. 8. sušca namreč ponoči ob poldvanajstih je neki lézar, oče 5 otrok, popolnoma trezen šel iz gostilnice domú. Drugo jutro so ga našli z odgriznenima ušesoma, vsega razmesarjenega in krvavega, v raztrganem oblačilu, mrtvega na neki senožeti. Preiskava je dokazala, da so ga domú gredé 4 psi dr. Kirchmajerja napadli in ugrizli. Te mrhe so bile po vsi okolici znane, da so grozno hude; proste so letale po sicer zaprtem dvorišču, pa ponoči so skakale čez vrtni zid, ljudi napadale, na tla metale in grizle; omenjenega lesarja so popolnoma ugrizle. Župan je že večkrat ukazal dohtarju, naj te pošasti priklene ali pa konjedercu dá, ker so strah vsi okolici, al nič ni pomagalo; dohtar je ravno tako trdovraten kakor siten človek. Da prav njegovi psi so raztrgali lézarja, kazalo je to, da še drugo jutro so našli pri enem omenjenih psov krvav gobec. — 12. dne t. m. je bila tedaj končna obravnava; sodnija je — vkljub vsemu izgovarjanju lastnikovemu in zagovarjanju njegovega zastopnika dr. Kirchmajerja obsodila, da je kriv pregreška zoper varnost življenja in ga obsodila na 4 meseca ostrega in še s postom poostrelega zapora, 30 gold. globe, in da vdovi rajncega plača 500 gold. Ker pa je vdova s 5 otroci, ki so po tej strašni dogodbi očeta zgubili, zahtevala 5000 gold., je sodnija izrekla, naj za nje dohtarja toži pri sodnji. — Vsak privoši svojeglavcu to kazen. — Tudi nam v Gradec so Vipavke iz Gorice prinesle 12. dne t. m. prve češnje, ter jih prodajale maslic po 20, funt pa po 60 soldov.

Dolnje Štajarsko. Celjski mestni župan gosp. dr. Mörtl se je županstvu spet odpovedal. — Kot zastopnik štajarskih Slovencev je šel g. dr. Vošnjak, deželni poslanec, k svečanosti pokladanja temeljnega kamna narodnemu gledišču v zlato Prago.

Iz Gorenskega. (Izpisek iz pisma, ki ga je nekdo iz Dolenskega svojemu bratu na Gorensko pisal.) „Ljubi moj brate! Večkrat si meni že obljubil, da me prideš obiskat; pridi vendar enkrat, pa boš videl, da pri nas nismo kar si bodi, to je, sami „pauri“, pri nas še zlo tudi stari nemški veterček pihljá, smo tudi bolj inteligent kakor pa drugi naši sosedje na kmetih. Če prav pri nas ni mesto ne trg, ampak kmečka vas, vendar če boš kakošnega moža bolj z napetim trebuhom videl če prav v kratkih poštenih hlačah, ne bodeš smel reči „oče“, ampak „voter“, njegovemu sinu ne Jože, ampak „Pepe“, hčeri ne Micka, ampak „Marička“, pa boš videl še bolj inteligente ljudi, namreč take gospé in gospodičine, če jim ne bodeš znal narediti komplimenta do tal, začele te bojo kmalu oštevati z „Bauern-tölpel“; pri nas se po preslicah omikane gospé in gospodičine grozno rade spravijo na človeka, ki jih ne pozdravlja s „küß die hond.“ Ako pa misliš, da govorim od uradniških ali drugih gosposkih stanov, se zelo motiš; to, kar Ti pišem, zadeva samo „purgarje“, ki so tukaj pri nas toliko naprej ušli drugim v kulturi. Morebiti pa me bodeš po gorensko vprašal: kdo zlodja vas je pa tako otesal? ste li dolgo časa po takih šolah posedali, ali pa morebiti ste tako premožni in bogati, da se zavoljo tega bolj po purmansko, napeto držite? Ne, ne, to dragi brate, to vse ni res, — pri nas so le tako umetni krojači (žnidarji), da hitro iz kmeta znajo gospoda ali pa gospó prestvariti. Če ne verjameš, pridi gledat. To ti povem, brate, če bo to tako naprej šlo, bode se kmalu spolnilo to, kar sem enkrat od poštenega Ribničana slišal, ki je rekel: „ti gaspud, jest gaspud, kdo bo pa kobiló štriglal?“ — Nikar ne misli, da se norca delam; res so pri nas take šalobarde, ki se sramujejo poštenega kmečkkega stanú in maternega jezika, ter posnemajo tisto žabo, ki se je tako dolgo ošabno napihovala, da je počila. Pozdravlja Te Tvoj brat St. Jurij.

Iz Poddrage na Ipavskem. — V dopis iz Poddrage v 19. števil. „Novic“ se je v silni naglici spisovanja vrnila neka prav nevšečna pomota, ktera se mora poravnati, namreč besede: „in še celó zaupnice pošiljajo.“ To pisatelj onega spisa javno s tem popravkom preklicuje, da noče gosp. učitelju krivice delati s tem, da bi mu zaupnic pripisoval, katerih nikoli prejel ni, nego samo neko pisemce iz Kopra zadevajoče čitalnico, ktero pisatelj pisma hvali, da vrlo napreduje itd., nikakor pa gosp. učitelja; kajti pisatelj pisma o g. učitelju le toliko omeni, da se nadja od njega, da bode iz mlade dece vrlih domorodcev in domorodkin odgojil. Vsak nepristransk človek, kateri pisatelja onega opisa svečanosti pozna in kateri je omenjeno pismo čital, mora mu priznati, da pisatelj nikakor ni iz sovraštva in nalašč učitelju kljubovati hotel pripisovaje mu, kar ni res, nego da se je ona kriva beseda po naključbi in pre-nagljenju v popis vcepila. Vrh tega je pa pisatelju ovega sestavka pravica in resnica preveč ljuba, kakor da bi hotel komu kaj krivega podtikati. Toliko v pojasnenje, da se krivica in vsako sovraštvo odvrne.

Pisatelj.

V Ložu 17. maja. — Od okrajnega predstojništva nam je došel žalostni nasvet, naj bi naše starodavno mesto, ki je od nekdanj imelo pravico biti samostojno, se dandanes združilo z drugimi soseskami na kmetih. Ako je že samo po sebi čudno slišati, da bi se mesto vtopilo v drugo občino, je še to pomisliti, da ima naša blagajnica premoženja do 22.000 gold., do ktereга imamo samo mi mestjani pravico.*) Prizna-

*) To premoženje ostane po občinski postavi v vseh okoliščinah lastnina mestna. Vred.